

Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs

Citadeles iela 1, Rīga, LV-1010, tālr. 67356161, 67356140, e-pasts knab@knab.gov.lv, www.knab.gov.lv

Rīgā

Nr. _____
Uz 26.02.2020. Nr.6-1/155

Latvijas Republikas tiesībsargam
tiesibsargs@tiesibsargs.lv

Par skaidrojuma sniegšanu

Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs (turpmāk – Birojs) saņēmis Jūsu iesniegumu “Par atzinuma sniegšanu”, kas reģistrēts Biroja lietvedībā 2020.gada 27.februārī ar Nr.29-vup (turpmāk – Iesniegums).

Iesniegumā lūgts līdz 2020. gada 20.martam sniegt pamatotu atzinumu, vai bāriņtiesas amatpersonām ir ierobežojumi pieņemt lēmumus un veikt normatīvajos aktos noteiktās funkcijas, ja tas skar konkrētā novada vai pilsētas deputātus kā fiziskas personas (vecākus, aizbildņus, audžuģimenes, adoptētājus u.tml.).

Atbildot uz Iesniegumu, informējam par turpmāk minēto.

Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.panta pirmā daļa nosaka, ka valsts pārvalde ir pakļauta likumam un tiesībām. Tā darbojas normatīvajos aktos noteiktās kompetences ietvaros. Valsts pārvalde savas pilnvaras var izmantot tikai atbilstoši pilnvarojuma jēgai un mērķim.

Biroja kompetence noteikta Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likuma 7.-9.¹ pantos, tostarp Birojs kontrolē likuma “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” (turpmāk – Likums) izpildi, kā arī citos normatīvajos aktos valsts amatpersonām noteikto papildu ierobežojumu ievērošanu (7.panta pirmās daļas 3.punkts); likumā noteiktajos gadījumos Birojs sauc valsts amatpersonas pie administratīvās atbildības un piemēro sodus par administratīviem pārkāpumiem korupcijas novēršanas jomā (8.panta pirmās daļas 1.punkts).

Vienlaikus Likuma 5.panta pirmā daļa noteic, ka Likuma izpildi kontrolē Birojs, kā arī citas valsts institūcijas un valsts amatpersonas atbilstoši Likumā un citos normatīvajos aktos noteiktajai kompetencei.

Tādējādi, ievērojot izteikto lūgumu, Birojs normatīvajos aktos noteiktās kompetences ietvaros sniedz šādu skaidrojumu.

Likuma 1.panta 5.punkts nosaka, ka interešu konflikts ir situācija, kurā valsts amatpersonai, pildot valsts amatpersonas amata pienākumus, jāpieņem lēmums vai jāpiedalās lēmuma pieņemšanā, vai jāveic citas ar valsts amatpersonas amatu saistītas darbības, kas ietekmē vai var ietekmēt šīs valsts amatpersonas, tās radnieku vai darījumu partneru personiskās vai mantiskās intereses.

Likuma 1.panta 6.punkts nosaka, ka radnieks ir tēvs, māte, vecāmāte, vekaistēvs, bērns, mazbērns, adoptētais, adoptētājs, brālis, māsa, pusmāsa, pusbrālis, laulātais.

Likuma 1.panta 4.punkts nosaka, ka darījumu partneri ir fiziskā vai juridiskā persona vai uz līguma pamata izveidota fizisko un juridisko personu apvienība, kas saskaņā ar šā likuma noteikumiem ir deklarējamās darījumu attiecībās ar valsts amatpersonu.

Likuma 24.panta pirmās daļas 9.punkts nosaka, ka deklarācijā valsts amatpersona norāda informāciju par tās veiktajiem darījumiem, ja to summa pārsniedz 20 minimālās mēnešalgas, norādot šo darījumu apmēru un darījumu puses.

Saskaņā ar Likuma 11.panta pirmo daļu valsts amatpersonai ir aizliegts, pildot valsts amatpersonas pienākumus, sagatavot vai izdot administratīvos aktus, veikt uzraudzības, kontroles, izziņas vai sodīšanas funkcijas, slēgt līgumus vai veikt citas darbības, kurās šī valsts amatpersona, tās radinieki vai darījumu partneri ir personiski vai mantiski ieinteresēti.

Likuma 11.panta otrā daļa nosaka, ka valsts amatpersona nedrīkst izdot administratīvos aktus, veikt uzraudzības, kontroles, izziņas vai sodīšanas funkcijas, slēgt līgumus vai veikt citas darbības attiecībā uz saviem darījumu partneriem arī divus gadus pēc līgumisko attiecību izbeigšanās.

Ņemot vērā minēto, interešu konflikts nav situācijā, kurā bāriņtiesas valsts amatpersonai jāveic ar saviem pienākumiem saistītas darbības, kas ietekmē vai var ietekmēt attiecīgās pašvaldības domes deputāta personiskās vai mantiskās intereses, ja attiecīgās pašvaldības domes deputāts nav šīs bāriņtiesas valsts amatpersonas radinieks vai darījumu partneris Likuma izpratnē.

Likuma 12.pants nosaka, ka valsts amatpersonai ir aizliegts, izmantojot savu amata stāvokli, jebkādā veidā ietekmēt citas valsts amatpersonas, kad tās sagatavo vai izdod administratīvos aktus vai veic uzraudzības, kontroles, izziņas un sodīšanas funkcijas attiecībā uz:

- 1) šo amatpersonu, tās radiniekiem vai darījumu partneriem;
- 2) jautājumiem, kuru izlemšana ietekmē vai var ietekmēt šīs amatpersonas, tās radinieku vai darījumu partneru personiskās vai mantiskās intereses;
- 3) tām fiziskajām vai juridiskajām personām, no kurām šī amatpersona vai tās radinieki gūst jebkāda veida ienākumus;
- 4) tādu komercsabiedrību, kuras dalībnieks, akcionārs, biedrs, pārraudzības, kontroles vai izpildinstitūcijas loceklis ir šī amatpersona vai tās radinieks, kā arī attiecībā uz individuālo komersantu, kas pats ir valsts amatpersona vai tās radinieks.

Līdz ar ko Likums aizliedz attiecīgās pašvaldības domes deputātam, izmantojot sava amata stāvokli, veikt valsts amatpersonas funkcijas interešu konflikta situācijā, pārkāpjot Likuma 11.panta pirmajā daļā, Likuma 12.pantā noteiktos aizliegumu un ietekmēt bāriņtiesas valsts amatpersonas jautājumos, kas skar paša pašvaldības domes deputātu vai viņa radiniekus.

Ņemot vērā visu iepriekš minēto, Birojs sniedz skaidrojumu, ka bāriņtiesas valsts amatpersonas atteikšanās no pienākumu veikšanas jautājumos, kas skar konkrētas pašvaldības domes deputātu var tikt pamatota ar Likuma 1.panta 5.punkta, Likuma 11.panta pirmo un otro daļu vai Likuma 12.pantu, ja ar izskatāmo lietu saistītais attiecīgais pašvaldības domes deputāts ir šīs bāriņtiesas valsts amatpersonas radinieks vai darījumu partneris Likuma izpratnē.

Vienlaikus Likuma 22.pants nosaka, ka:

(1) Valsts amatpersonas darbojas atbilstoši attiecīgajā profesijā, jomā vai nozarē apstiprinātajiem uzvedības (ētikas) kodeksiem.

(2) Valsts amatpersona atsakās no tās amata pienākumu veikšanas vai valsts amatpersonas amata savienošanas visos gadījumos, kad ētisku apsvērumu dēļ varētu tikt apšaubīta tās darbības objektivitāte un neitralitāte.

Savukārt Bāriņtiesu likuma 4.panta trešā daļa nosaka, ka bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks, bāriņtiesas loceklis un bāriņtiesas darbinieki, pildot amata pienākumus, ievēro bāriņtiesas darbinieku vispārējos ētikas principus un uzvedības standartus, kurus izstrādā Latvijas Bāriņtiesu darbinieku asociācija.

Līdz ar ko ar jautājumiem par to, vai bāriņtiesas valsts amatpersonu rīcība, atsakoties no pienākumu veikšanas gadījumos, kas skar attiecīgos pašvaldības domes deputātus, ir

atbilstoša bāriņtiesas darbinieku ētikas normām, Jums jāvēršas Latvijas Bāriņtiesu darbinieku asociācijā vai attiecīgajās Ētikas komisijās.

Priekšnieks

(paraksts*)

J.Straume

* Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu